

Nr 114.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1928 kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition an-
gående vissa avlöningsanslag under riksstatsens fjärde
huvudtitel m. m. jämte i ämnet väckta motioner.*

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 9 mars 1928 dagtecknad proposition (nr 196), har Kungl. Maj:t framställt åtskilliga förslag rörande löneroglering för viss personal vid försvarsväsendet ävensom i fråga om anslag under fjärde huvudtiteln för avlöning åt vid försvaret anställd personal.

Departementschefen har i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag inledningsvis anfört följande:

»Vid behandlingen i statsrådet den 4 januari 1928 av frågan om regle-
ringen av utgifterna under riksstatsens fjärde huvudtitel för budgetåret 1928—
1929 erinrade jag därom, att Kungl. Maj:t den 29 oktober 1926 bemyndigat
chefen för försvarsdepartementet att tillkalla särskilda utredningsmän för
att inom departementet verkställa utredning rörande omorganisation av den
centrala förvaltningen inom försvarsväsendet m. m. Jag anförde härefter,
att de jämlikt detta bemyndigande utsedda utredningsmännen den 14 novem-
ber 1927 avgivit betänkande och förslag rörande den centrala försvarsförvalt-
ningen samt att yttranden däröver inforrats från vederbörande myndig-
heter. Då emellertid åtskilliga av dessa yttranden icke inkommit, kunde
jag icke för det dåvarande taga ståndpunkt till nämnda förslag, men komme
detsamma att framdeles upptagas till prövning. Ett genomförande av för-
slaget skulle komma att inverka på såväl anslaget till departementet som
ock anslagen till arméförvaltningen och marinförvaltningen, lantförsvarets
och sjöförsvarets avlöningsanslag ävensom flygvapnets anslag till avlöning,
rekrytering, resekostnader m. m., vadan med hänsyn härtill dessa anslag, i
avvaktan på en blivande proposition i ämnet, allenast borde tagas i beräk-
ning å budgeten.

I enlighet med min i anslutning härtill gjorda hemställan hava ifrågava-
rande anslag i den till innevarande års riksdag avlåtna statsverksproposition-
en upptagits med vissa angivna beräknade belopp.

De inforrade yttrandena över oförmälda omorganisationsförslag hava
numera inkommit till försvarsdepartementet. Jag får emellertid erinra, att
Kungl. Maj:t genom beslut den 2 mars 1928 bemyndigat chefen för för-
svarsdepartementet att tillkalla sakkunniga för att inom departementet bi-
träda med fortsatt beredning av frågan rörande omorganisation av den cen-

trala förvaltningen inom försvarsväsendet m. m. I betraktande av den föreliggande frågans vidlyftiga beskaffenhet lärer den erforderliga ytterligare beredningen av densamma icke kunna medhinnas inom sådan tid, att resultatet därav skulle kunna föreläggas innevarande års riksdag. Vid uppskattandet av medelsbehovet för budgetåret 1928—1929 under förutnämnda, i årets statsverksproposition beräknade anslag utgår jag alltså från att den nuvarande centrala förvaltningsorganisationen kommer att oförändrad äga bestånd under nästkommande budgetår.

Innan jag ingår på frågan om medelsbehovet under nyssnämnda anslag, torde jag få till behandling upptaga vissa mera omfattande avlöningsspörsmål, som beröra personal, tillhörande olika huvudgrenar av försvarsväsendet.»

I anslutning härtill har Kungl. Maj:t i förevarande proposition upptagit nämnda frågor, och följer utskottet i detta utlåtande den sålunda angivna ordningen för propositionens behandling.

A. Inrättande av vissa ordinarie beställningar samt lönereglering för viss icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet.

Kungl. Maj:t har, under åberopande av det vid förenämnda proposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet, föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i den tjänsteförteckning, som finnes fogad vid avlöningsreglementet den 20 maj 1927 (nr 170) för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet, vidtagna sådana ändringar, vilka betingas av de beslut, riksdagen må komma att fatta rörande uppförandet å vederbörliga personalstater av ordinarie beställningar för maskinister och eldare av 1. klass vid arméns och flygvapnets truppförband samt vid garnisonssjukhuset i Boden och vid flottans sjukhus i Karlskrona, övermaskinist vid Bodens fästning samt förste montör och montör därstädes,

dels ock under riksstatens elfte huvudtitel för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor för gäldande, enligt av departementschefen förordade grunder, av sådana retroaktiva avgifter till vederbörliga pensionskassor, som innehavare av icke-ordinarie befattning må hava att erlægga vid övergång till nyinrättad ordinarie beställning, varom här är fråga.

Förevarande framställning har, i vad densamma avser gäldande av omförmälda retroaktiva pensionsavgifter, remitterats till bankoutskottet.

Motioner.

I samband med denna framställning har utskottet till behandling förehått följande till utskottet remitterade motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herr *C. G. V. Hammarskjöld* väckt motion, nr 306, vari hemställts, bl. a. att riksdagen — med avslag å propositionen nr 196 i vad densamma rör uppförande å icke ordinarie stat av maskinist och 1. eldare vid generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus i Stockholm — måtte besluta, att maskinist och 1. eldare vid generalstabens

m. fl. myndigheters ämbetshus uppföras i staten för generalstaben såsom ordinarie beställningshavare med placering i lönehänseende såsom motsvarande personal — maskinist och eldare av 1. klass vid arméns truppförband,

dels en inom andra kammaren av herr *C. W. M. Andersson* i *Igelboda* väckt motion, nr 515, vari hemställdts, att riksdagen vid bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 196 måtte besluta uppföra maskinisten och förste eldaren vid generalstabsbyggnaden å ordinarie stat samt placera dem i samma lönegrad, som kan komma att fastställas för motsvarande befattningshavare vid arméns truppförband, eller respektive C 3 och C 1 i vederbörligt avlöningsreglemente;

dels en inom samma kammare av herr *E. A. Hage* väckt motion, nr 514, vari hemställdts, att riksdagen i samband med behandling av propositionen nr 196 måtte fatta beslut om uppförande av trädgårdsmästarebefattningen vid garnisonssjukhuset i Boden på ordinarie stat, varvid begynnelsearvodet måtte sättas till minst den avlöning, som utgår till ordinarie trädgårdsmästare vid statens hospital;

dels ock en inom samma kammare av herr *O. Jeppsson* väckt motion, nr 516, vari hemställdts, att riksdagen ville avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 196 i vad densamma avser marinens månadslönnare och arbetsledande förmän samt i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att frågan om denna personals lönereglering och uppförande på ordinarie stat blir föremål för förnyad utredning, varvid även representanter för personalen beredas tillfälle deltaga.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Efter att hava redogjort för försvarsväsendets lönenämnds den 29 juni 1926 avgivna betänkande och förslag rörande reglerande av avlöningsförhållandena för viss civil icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet ävensom myndigheternas däröver avgivna yttranden m. m. har departementschefen för egen del anfört följande.

Departements-
chefen.

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, innebär lönenämndens föreliggande förslag dels förändring till ordinarie beställningar av en del icke-ordinarie befattningar vid försvarsväsendet, dels ock genomförande av en enhetlig reglering av löneförhållandena för vissa grupper av försvarsväsendets icke-ordinarie personal.

I förstnämnda hänseende har lönenämnden föreslagit, att följande personal måtte uppföras på stat såsom ordinarie beställningshavare, nämligen maskinister och eldare av 1. klass vid arméns och flygvapnets truppförband samt vid garnisonssjukhuset i Boden och vid flottans sjukhus i Karlskrona, övermaskinisten vid Bodens fästning samt förste montören och montören därstädes. Då fullgoda skäl härför synas mig föreligga, tillstyrker jag vad lönenämnden sålunda föreslagit.

Någon överflyttning till ordinarie stat av jämväl andra befattningshavare än de nyssnämnda synes mig icke för närvarande böra ifrågakomma. Utöver de framställningar i berörda syfte, som varit för lönenämnden tillgängliga vid

dess handläggning av förevarande ärende, har, efter det lönenämndens slutliga förslag avgivits, till Kungl. Maj:t inkommit en av representanter för arméns sjuksköterskor m. fl. gjord ansökning angående sjuksköterskepersonalens uppförande på ordinarie stat. Jag har emellertid icke funnit mig böra för närvarande tillstyrka denna framställning.

De nya ordinarie beställningarna torde, såsom lönenämnden förutsatt, böra upptagas å den vid officersavlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen bland gruppen »civilmilitär personal m. fl.» Jämväl i fråga om beställningarnas lönegradsplacering ansluter jag mig till lönenämndens förslag och förordar alltså, att av de ifrågavarande beställningarna hänföras:

till 1. lönegraden: eldare av 1. klassen, ävensom montör vid Bodens fästning,

till 3. lönegraden: maskinist, ävensom förste montör vid Bodens fästning, samt

till 5. lönegraden: övermaskinist vid Bodens fästning.

Antalet erforderliga beställningar för maskinister och eldare av 1. klass skulle enligt av arméförvaltningen verkställd utredning för truppförbandens vid armén vidkommande utgöra 46 beställningar för maskinister och 48 beställningar för eldare av 1. klass. I avseende å flygvapnet har flygstyrelsen angivit personalbehovet efter genomförd organisation till 5 beställningar av vardera slaget efter en beräkning av en maskinist och en eldare av 1. klass vid envar av de fyra flygkårerna samt vid flygskolan. I enlighet härmed skulle sammanlagda antalet av ifrågavarande beställningar — de för garnisonssjukhuset i Boden samt för flottans sjukhus i Karlskrona avsedda beställningarna däri inberäknade — komma att utgöra 53 beställningar för maskinister och 55 beställningar för eldare av 1. klass.

Ett genomförande av förslaget betingar, att den vid officersavlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen kompletteras med de nya ordinarie beställningarna. Av riksdagen torde därför böra inhämtas bemyndigande för Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i nämnda tjänsteförteckning, som må föränledas av riksdagens beslut om uppförande å vederbörliga personalstater av ordinarie beställningar för den personal, varom här är fråga.

Såsom lönenämnden förutsatt, synes man böra utgå ifrån, att de personer, vilka vid tiden för de föreslagna ordinarie beställningarnas inrättande äro innehavare av motsvarande icke-ordinarie befattningar, i allmänhet utan att ansökan behöver ifrågakomma överflyttas å respektive beställningar. — —

beräknade anslagsbelopp.

Vidkommande därefter lönenämndens förslag om reglerande av löneförhållandena för viss icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet, har detsamma i nämndens senaste yttrande utsträckts att omfatta åtskilliga tjänstemannagrupper utöver dem, som åsyftades i lönenämndens år 1926 avgivna betänkande i ämnet. Ehuru jag förutsätter, att det bör ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles vid utfärdandet av de för löne regleringens genomförande erforderliga bestämmelserna fatta ståndpunkt såväl till frågan om vilken per-

sonal, som bör omfattas av löne regleringen, som ock till övriga här ifrågasvarande spørsmål, har jag — särskilt i betraktande av att det föreliggande förslaget avser att reglera löneförhållandena för, bland andra, sådana icke-ordinarie befattningshavare, vilka för närvarande åtnjuta arvoden upptagna å av Kungl. Maj:t med riksdagen fastställda stater — ansett det vara på sin plats att redan i detta sammanhang redogöra för huvuddragen av det föreslagna avlöningssystemet. I anslutning till berörda redogörelse får jag nu för egen del göra det uttalandet, att jag biträder det av lönenämnden framlagda förslaget i dess huvuddrag, dock att det synes mig kunna sättas i fråga, huruvida någon eller några av de i förslaget uppförda grupperna lämpligen bör lämnas utanför nu ifrågasvarande reglering.

Vad angår sättet för bestridande av kostnaderna för de enligt lönenämndens förslag för befattningshavarna avsedda särskilda förmåner i form av kallortstillägg, rätt att bibehålla lön vid sjukdom och dylikt, rätt till semester (tjänstledighet med bibehållen lön), vikariatsersättning, läkarvård m. m., ersättning för mistad förmån av fri bostad m. m., ersättning för tjänsteresa, tjänstgöringstraktamente m. m. samt begravningshjälp, torde såsom allmän regel böra gälla, att ifrågasvarande kostnader skola, i de fall vederbörande befattningshavares avlöningsförmåner utgå från ordinarie avlöningsanslag, bestridas enligt samma grunder, som gälla i fråga om motsvarande förmåner för den ordinarie personalen, samt eljest från det anslag, varifrån avlöningen bestrides. De närmare bestämmelser, som härutinnan kunna befinnas erforderliga, torde framdeles böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Slutligen bör framhållas, att löne regleringens genomförande givetvis föranleder ändring i fråga om uppställningen av vissa stater, respektive av arvodesförteckningarna under avlöningsanslagen. Det torde sålunda icke vara lämpligt att såsom hittills i staterna uppföra lönebeloppen särskilt för varje sådan befattning, å vilken det föreliggande förslaget skall äga tillämpning, utan torde gemensamma poster för befattningshavarnas avlöning böra uppföras å staterna samt — med angivande att avlöningen regleras enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder — anslagsposterna i regel upptagas med förslagsvis beräknade belopp. Vid sådan beräkning torde beträffande de extra ordinarie tjänstemännen med lön enligt löneplan med särskilda lönegrader, löneklasser och ortsgrupper, böra följas den vid uppgörandet av stater för ordinarie befattningshavare vid civilförvaltningen tillämpade regeln, att lönen antages utgå enligt den näst högsta löneklassen inom den lönegrad, vartill vederbörlig tjänst blivit hänförd. För den kvinnliga sjukvårds- och ekonomipersonalen torde anslagsposterna böra beräknas på grundval av det lönebelopp, som utgår till dylik befattningshavare efter en tjänstetid av sex år i vederbörlig lönegrad.»

Utskottet vill till en början erinra om att departementschefen vid behandlingen av ett utav försvarsväsendets lönenämnd uppgjort förslag till reglerande av löneförhållandena för viss icke ordinarie personal vid försvars-

väsendet uttalat, att det borde ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles vid utfärdandet av de för löneregleringens genomförande erforderliga bestämmelserna fatta ståndpunkt såväl till frågan om vilken personal som borde omfattas av löneregleringen som ock till övriga därmed sammanhängande spörsmål. Med instämmande i detta departementschefens uttalande anser sig utskottet, som icke kan tillstyrka, att åtgärder vidtagas för uppförande på ordinarie stat av marinens månadslönare och arbetsledande förmän, vilket påyrkats i den av herr Jeppsson väckta motionen II: 516, böra, i anledning av vad som i samma motion i övrigt anförts, framhålla, att utskottet förutsätter, att de av motionären anförda synpunkterna i fråga om lönereglering för samma personal tagas under övertvägande vid slutligt ståndpunkttagande till här berörda spörsmål. I samband härmed har utskottet, som icke ansett sig böra ingå i närmare granskning av den ifrågasatta placeringen i lönehänseende av den icke-ordinarie personalen vid försvarsväsendet, velat uttala, att utskottet utgår från att, innan bestämmelser av Kungl. Maj:t utfärdas rörande den föreslagna löneregleringens ikraftträdande, jämväl frågan om annan än den i motionen berörda icke-ordinarie personalens löneställning kan komma att bliva föremål för ytterligare övertvägande. Dock kan utskottet icke finna skäl föreligga att, såsom motionären ifrågasatt, föreslå avlåtandet av skrivelse i ärendet till Kungl. Maj:t.

Det av herr Hage i motionen II: 514 framställda förslaget om uppförande på ordinarie stat av en trädgårdsmästarebefattning, avsedd för Bodens garnisonssjukhus, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka redan av det skälet, att befattningsens uppförande såsom ordinarie icke föreslagits av vare sig arméförvaltningen eller lönenämnden.

På de i herr C. G. Hammarskjölds motion I: 306 och herr Anderssons i Igelboda motion II: 515 anförda skäl har utskottet funnit sig böra föreslå, att å staten för arméfördelningsstabers, militärbefäl och inspektioner uppföras såsom ordinarie befattningshavare en maskinist och en förste eldare, avsedda för generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus. I detta sammanhang torde förtjäna erinras om att, då lönenämndens förslag till motsvarande personals uppförande å ordinarie stat framlades, ifrågavarande ämbetsbyggnad ej var fullt färdig.

Utskottet, som i övrigt ansluter sig till Kungl. Maj:ts under denna punkt framlagda förslag, får hemställa,

a) att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å den av herr Hage väckta motionen (II: 514) ävensom med bifall till såväl herr C. G. Hammarskjölds motion (I: 306), i vad den avser maskinist- och eldarpersonal vid generalstabens m. m. myndigheters ämbetshus, som herr Anderssons i Igelboda motion (II: 515) må bemyndiga Kungl. Maj:t att i den tjänsteförteckning, som finnes fogad vid avlöningsreglementet den 20 maj 1927 (nr 170) för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet, vidtaga sådana ändringar, vilka be-

tingas av de beslut, riksdagen må komma att fatta rörande uppförandet å vederbörliga personalstater av ordinarie beställningar för maskinister och eldare av 1. klass vid generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus samt arméns och flygvapnets truppförband ävensom vid garnisonssjukhuset i Boden och vid flottans sjukhus i Karlskrona, övermaskinist vid Bodens fästning samt förste montör och montör därstädes,

b) att herr Jeppssons motion (II: 516), i vad den icke kan anses besvarad genom vad utskottet anfört, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

B. Ifrågasatt arvodesreglering för viss pensionerad personal.

Sedan Kungl. Maj:t den 4 september 1925 uppdragit åt försvarsväsendets lönenämnd att avgiva förslag till reglering av avlöningsförhållandena m. m. för de arvodesbefattningar vid försvarsväsendet, som efter den nya försvarsorganisationens genomförande borde finnas upptagna på stat, har lönenämnden uti skrivelse den 27 oktober 1927 framlagt förslag till arvodesreglering för den grupp av befattningshavare, vilka äro pensionerade officerare eller underofficerare med tjänstgöring, som helt tager vederbörandes arbetstid i anspråk.

Lönenämnden har i sitt nyss omförmälda yttrande framhållit, att en fullt tillfredsställande reglering av här ifrågavarande befattningshavares arvoden knappast kan åvägabringas utan en differentiering av arvodesbeloppen med hänsyn till de med befattningarna förenade göromålets art och omfattning. Till följd därav, att något så när säkra hållpunkter för befattningarnas värdesättning icke kunna ernås, förrän den nya organisationen i hithörande delar tagit fastare form och under någon tid prövats, har emellertid lönenämnden funnit sig för närvarande icke böra ifrågasätta någon dylik differentiering av arvodesbeloppen. Lönenämnden har därför inskränkt sig till en gradering av arvoden efter dyrorter.

Det av lönenämnden framlagda förslaget borde enligt departementschefens mening icke kunna anses innefatta någon definitiv lösning av förevarande spörsmål. Några starkare skäl för att nu genomföra en mera provisorisk reglering av berörda arvoden syntes departementschefen icke föreligga. Vad rullföringspersonalen beträffade, hade, såsom av lönenämnden framhållits, något trängande behov av arvodesreglering för denna personal icke gjort sig gällande; och vad anginge övriga befattningar av den kategori, varom nu vore fråga, hade det övervägande flertalet av dessa befattningar inrättats i samband med 1925 års omorganisation av försvarsväsendet och avsåges att under åtskilliga år framåt kunna, liksom för närvarande vore fallet, i allmänhet uppehållas av beställningshavare å övergångsstat. Härtill komme, att frågan om en omreglering av berörda arvoden ånyo borde komma att upptagas till prövning i samband med ett blivande förslag rörande inarbetande i den fasta avlöningen av nu utgående dyrtidstillägg. På grund härav hade departements-

chefen kommit till den uppfattningen, att det lämpligen borde tillsvidare anstå med den ifrågasatta arvodesregleringen.

Utskottet har här nedan under C. Anslagsberäkning punkt 3:o) behandlat den av departementschefen sålunda upptagna frågan.

C. Anslagsberäkning.

Uti statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (fjärde huvudtiteln, punkterna 1, 3, 4, 5, 83, 84 och 139) hava följande anslag under fjärde huvudtiteln, i avvaktan på särskild proposition, upptagits med nedan angivna beräknade belopp, nämligen:

under avd. departementet:

anslaget till departementet ..... kronor 284,000: —

under avd. lantförsvaret:

anslaget till arméförvaltningen ..... » 532,668: —

» » arméförvaltningens verksamhet ..... » 32,900: —

» » avlöning till personal vid staber och trupp-
förband m. fl. .... » 24,000,000: —

under avd. sjöförsvaret:

anslaget till marinförvaltningen ..... kronor 260,370: —

» » avlöning till personal vid kårer och stater
m. fl. .... » 10,860,000: —

under avd. flygvapnet:

anslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. » 880,000: —

1:o) Kungl. Maj:t har i nu förevarande proposition föreslagit riksdagen att dels godkänna följande ordinarie stater för försvarsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag* ..... kronor 186,600: —

Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å
kansliavdelningen, *förslagsanslag* ..... » 22,680: —

Arvoden till registrator i departementet samt till viss per-
sonal å kommandoexpeditionerna ..... » 41,280: —

Förslagsanslag kronor 250,560: —

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 29,500: —

dels ock minska ordinarie förslagsanslaget till departementet, nu 285.200 kronor, med 5,140 kronor, till 280,060 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 34—36 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

Vidare har uti förenämnda, inom första kammaren av herr *C. G. V. Hammarskjöld* väckta motion, nr 306, hemställts, bl. a., att riksdagen — med avslag å proposition nr 196 i vad densamma rör vissa befattningshavare med arvode å försvarsdepartementets stat — måtte besluta, att arvoden skola till vardera av två expeditionsunderofficerare vid försvarsdepartementet utgå med 2,340 kronor per år.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Med hänsyn till omfattningen av arbetet å den s. k. bokdetaljen inom lantförsvarets kommandoexpedition och för tillgodoseende av kontinuiteten i arbetet å nämnda detalj har departementschefen ansett, att å departementets stat bör under posten »Arvoden till registrator i departementet samt till viss personal å kommandoexpeditionen» beräknas medel för ytterligare två arvoden å 3,180 kronor åt pensionerad personal.

Då efter ingången av budgetåret 1928—1929 icke erfordras någon särskild regeringsrättsföredragande i departementet, har anslagsposten för personal å övergångsstat, varifrån bemälda föredragande avlönats, av departementschefen ansetts kunna minskas med 11,460 kronor.

Utskottet, som icke funnit skäl föreligga att nu tillstyrka det motionsvis väckta förslaget, har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å den av herr Hammarskjöld väckta motionen (I: 306), i vad densamma avser arvoden till expeditionsunderofficerare vid försvarsdepartementet,

a) godkänna följande ordinarie stater för försvarsdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 186,600: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen, <i>förslagsanslag</i> ..	» 22,680: —
Arvoden till registrator i departementet samt till viss personal å kommandoexpeditionerna	» 41,280: —
<i>Förslagsanslag</i> kronor 250,560: —	

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 29,500: —

b) minska ordinarie förslagsanslaget till departementet, nu 285,200 kronor, med 5,140 kronor till 280,060 kronor.

Arméförvalt-
ningen.

2:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stat för arméförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1928—1929, i riksstaten för samma budgetår upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméförvaltningen med oförändrat belopp, 532,668 kronor,

b) i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *upprätthållande av arméförvaltningens verksamhet* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 32,900 kronor.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stater för generalitet, arméfördelningsstaber, militärbefäl och inspektioner, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapet i Boden, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, krigsskolan, krigshögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg, att gälla under budgetåret 1928—1929,

dels godkänna det vid berörda statsrådsprotokoll fogade förslag till stat för artilleri- och ingenjörhögskolan att gälla under budgetåret 1928—1929 från den tidpunkt, Kungl. Maj:t må äga att bestämma, ävensom medgiva, att intill nämnda tidpunkt nu gällande stat för högskolan må äga tillämpning,

dels godkänna de i en vid omförmälda protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda löner, arvoden m. fl. ersättningar» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

dels minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., nu 26,900,000 kronor, med 2,900,000 kronor till 24,000,000 kronor,

dels medgiva, att under budgetåret 1928—1929 må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, beredas fyllnad till furirs av första klassen löneförmåner åt därav förtjänta, vid truppförbanden anställda beställningsmän med avlöning såsom furirer av andra klassen, vilka genomgått vederbörliga utbildningskurser och som eljest icke kunna komma i åtnjutande av sådan avlöning i följd därav, att endast beställningar av lägre grad av den kategori beställningsmän, de tillhöra, finnas i vederbörliga stater uppförda, allt under förutsättning att genom vakanser i manskapsbeställningarna å vederbörligt truppförbands stat inbesparas erforderliga medel för beredande av berörda avlöningsfyllnad,

Avlöning
till personal
vid staber
och trupp-
förband m. fl.

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med av departementschefen angivna grunder, tillerkänna rullföringsbiträde, som är underofficer i reserven men ej åtnjuter pension och fyllnadspension, personligt arvodestillägg med 600 kronor för år.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 37—46 av återopade statsrådsprotokollet.

I samband med detta anslag har utskottet till behandling upptagit följande till utskottet remitterade motioner, nämligen:

Motioner.

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *E. Trygger m. fl.*, nr 151, och den andra inom andra kammaren av herr *S. A. A. Lindman m. fl.*, nr 224, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta,

att Jämtlands fältjägarregemente, Norra skånska infanteriregementet, Södra skånska infanteriregementet, Hallands regemente, Kronobergs regemente (utom detachmentet i Karlskrona), Dalregementet, Hälsinge regemente, Gotlands infanterikår, Västerbottens regemente och Västernorrlands regemente samtliga organiseras såsom normalregementen (= Livregementets grenadjärer),

att namnet Gotlands infanterikår i samband härmed ändras till Gotlands infanteriregemente,

att staterna för ovannämnda regementen under budgetåret 1928—1929 ökas med: för Gotlands infanterikår 2 fänrikar och för övriga 1 fänrik,

att för östra brigaden skola tillkomma följande befattningshavare, vilka åtnjuta arvode, nämligen: 1 pensionerad officer, fortifikationsofficer, 1 pensionerad underofficer, biträde åt stabsintendenten samt 1 läkare och 1 veterinär, beordrade ur truppförband, samt

att för övrigt i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående åtgärder för att i överensstämmelse med vad i motionen framhållits höja försvarsberedskapen;

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *Nils Anton Nilsson m. fl.*, nr 123, och den andra inom andra kammaren av herrar *J. M. Fjellman* och *J. Jönsson* i *Revinge*, vari hemstälts, att riksdagen måtte för budgetåret 1928—1929 såsom arvode till en föredragande av remonteringsärenden hos kavalleriinspektören uppföra ett belopp av 8,400 kronor å staten för arméfördelningschefer, militärbefäl och inspektioner under rubriken »Kavalleriinspektionen m. m.», »Pensionerad personal» ävensom verkställa härför eventuellt erforderlig förhöjning av vederbörande anslag;

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *C. Johansson*, nr 7, och den andra inom andra kammaren av herr *K. A. E. Bergström* i *Hälsingborg*, nr 14, vari hemstälts, att antalet beställningar inom musikkåren vid Skånska kavalleriregementet måtte fastställas till 12, fördelade å en musikdirektör, en musikfanjunkare, två musiksergeanter, en musikfurir av första klass, två musikfurirer av andra klass, en musikkorpral, en musikvicekorpral, tre musikvolontärer förutom fyra musikelever;

dels förut nämnda inom första kammaren av herr C. G. V. Hammarskjöld väckta motion, nr 306, vari hemstälts, bland annat,

att riksdagen — med avslag å proposition nr 196 i vad densamma rör vissa befattningshavare med arvode å generalstabens stat ävensom rörande uppförande å icke ordinarie stat av maskinist och 1. eldare vid generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus i Stockholm — måtte besluta, att arvodena skola till följande befattningshavare utgå med nedanstående belopp per år, nämligen:

1 redogörare vid generalstaben	kronor 3,900: —
1 bibliotekarie » »	» 3,900: —
3 aktuarier » » vardera	» 3,900: —
2 expeditionsunderofficerare vid generalstaben vardera.....	» 2,340: —

ävensom att maskinist och 1. eldare vid generalstabens m. fl. myndigheters ämbetshus uppföras i staten för generalstaben såsom ordinarie beställningshavare med placering i lönehänseende såsom motsvarande personal — maskinist och eldare av 1. klass — vid arméns truppförband;

dels förenämnda inom andra kammaren av herr C. W. M. Andersson i Igelboda väckta motion, nr 515, vari hemstälts, att riksdagen vid bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 196 måtte besluta uppföra maskinisten och förste eldaren vid generalstabsbyggnaden å ordinarie stat samt placera dem i samma lönegrad, som kan komma att fastställas för motsvarande befattningshavare vid arméns truppförband, eller respektive C 3 och C 1 i vederbörligt avlöningsreglemente;

dels en inom samma kammare av herr C. A. Forssell väckt motion, nr 255, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta, att officer, underofficer och vederlike, vilken är skyldig att i tjänsten bära uniform, må vid tillträde av första anställning äga att uppbära ekiperingshjälp, vare sig han utnämns med eller utan lön (arvode) på stat;

dels ock en inom samma kammare av fröken Bertha Wellin väckt motion, nr 473, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta,

dels att vid arméns sjuksköterskekår skola efter genomförd härordning, i stället för vad som genom 1925 års riksdags beslut blivit bestämt, finnas 43 ordinarie sjuksköterskor,

dels ock i beräkningen av avlöningsanslaget upptaga anslaget under nämnda stat till, i stället för av Kungl. Maj:t beräknat belopp, 66,210 kronor, 68,790 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Kungl. Maj:ts
förslag.

Ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. har i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptagits med 26,900,000 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater kronor	23,476,064: 50
B. Kallortstillägg	59,350: —
C. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband	5,000: —

D. Felräkningspenningar	kronor	17,700: —
E. Arvoden åt sergeanter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenten	»	9,500: —
F. Hyresbidrag	»	33,750: —
G. Anställningspenningar	»	55,000: —
H. Dagavlönning och dagavlöningsstillägg åt indelt manskap	»	137,000: —
I. Kostnader för musikelever	»	12,450: —
J. Gottgörelse för tjänstehästar	»	148,000: —
K. Stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden	»	16,000: —
L. Ekiperingshjälp	»	68,550: —
M. Vissa arvoden m. m.	»	727,121: —
N. Oförutsedda utgifter m. m.	»	30,000: —
Summa kronor		24,795,485: 50

Sistnämnda summa har ansetts böra ökas med dels 3,014,690 kronor, utgörande beräknad avlöning till fast anställt manskap, i vad numerären överstege den i vederbörliga stater upptagna kadern, för den tid och i den utsträckning detta manskap beräknats komma att kvarstå i tjänst under senare halvåret 1927, ävensom för tiden den 1 juli—den 31 december 1927 för det antal officers- och underofficers- samt motsvarande beställningar vid armén, som funnes utöver det i nyssnämnda stater upptagna antalet beställningar, dels ock 45,000 kronor, utgörande beräknade kostnader för tiden den 1 juli—den 31 december 1927 för då utgående arvoden, vilka icke upptagits i det under rubriken »M. Vissa arvoden m. m.» beräknade beloppet. Å andra sidan har avdrag ansetts kunna göras med dels 700,000 kronor, utgörande beräknad ersättning för tjänstebostäder, dels 186,600 kronor för beräknade vakanser i manskapsgraden, dels ock 70,000 kronor, utgörande beräknad ersättning från respektive landsting till vissa militära sjukhus. Det därefter återstående beloppet, 26,898,575 kronor 50 öre, har avrundats till 26,900,000 kronor.

För budgetåret 1928—1929 har anslaget av departementschefen ansetts böra beräknas under motsvarande rubriker som för innevarande budgetår och på följande sätt:

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Generalitetet, staber m. m.			
Generalitetet	183 000	—	
Arméfördelningsstab. militärbefäl och inspektioner	197 464	—	
Generalstab	488 536	—	
Artilleristaben	127 260	—	
Kommendantskapet i Boden	79 236	—	
Rullföringsbefälhavare med biträden	458 670	—	
Bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater	159 060	—	
		1 693 226	

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
Undervisningsverken.			
Krigskolan	223 501	—	
Krigshögskolan	91 212	—	
Artilleri- och ingenjörhögskolan	93 987	—	
Ridskolan	60 596	—	
Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	142 088	—	
Artilleriets skjutskola	27 768	—	
Arméns underofficersskola	212 356	—	851 508
Truppförbanden m. m.			
<i>Infanteriet.</i>			
Svea livgarde	549 996	—	
Göta "	400 623	—	
Livregementets grenadjärer	507 576	—	
Livgrenadjärregementet	507 576	—	
Jämtlands fältjägarregemente	487 453	—	
Norra skånska infanteriregementet	482 748	—	
Södra " "	434 706	—	
Upplands regemente	507 576	—	
Skaraborgs regemente	482 748	—	
Södermanlands "	495 161	—	
Kronobergs "	613 288	—	
Jönköpings-Kalmar regemente	470 333	—	
Dalregementet	464 364	—	
Hälsinge regemente	464 364	—	
Älvsborgs "	507 576	—	
Hallands "	452 719	—	
Bohusläns "	495 161	—	
Gotlands infanterikår	279 444	—	
Norrbottens regemente	587 479	—	
Västerbottens "	475 908	—	
Västernorrlands "	475 908	—	
Värmlands "	475 908	—	10 618 615
<i>Kavalleriet.</i>			
Livregementet till häst	428 394	—	
Skånska kavalleriregementet	394 677	—	
Livregementets husarer	387 138	—	
Norrlands dragonregemente	481 992	—	
Överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregemen- tena	38 280	—	1 730 481
<i>Artilleriet.</i>			
Svea artilleriregemente	549 687	—	
Göta "	559 417	—	
Vendes "	506 997	—	
Norrlands "	540 627	—	
Norrbottens artillerikår	164 013	—	
Smålands arméartilleriregemente	592 193	—	
Gotlands artillerikår	216 294	—	
Bodens artilleriregemente	510 855	—	
Karlsborgs "	372 003	—	
Artilleriets fabriker och tyganstalter	597 894	—	4 609 980

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
<i>Fortifikationen och ingenjörtrupperna.</i>			
Officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen	1 420 306	—	
Svea ingenjörkår	148 824	—	
Göta "	128 040	—	
Bodens "	105 360	—	
Fälttelegrafkåren	151 056	—	1 953 586
<i>Trängen.</i>			
Officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen	747 091	—	
Svea trängkår	54 552	—	
Göta "	54 552	—	
Norrlands trängkår	54 552	—	
Skånska trängkåren	60 624	—	971 371
<i>Intendenturen.</i>			
Intendenturkåren	—	—	1 007 515
<i>Garnisonssjukhusen m. m.</i>			
Garnisonssjukhuset i Stockholm	141 240	—	
" å Karlsborg	24 096	—	
" i Boden	83 393	—	
Arméns sjuksköterskekår	66 210	—	314 939
<i>Polispersonalen.</i>			
Polispersonalen i Boden och Karlsborg	—	—	130 560
B. Kallortstillägg, förslagsvis			56 000
C. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband			5 000
D. Felräkningspenningar, förslagsvis			16 000
E. Arvoden å 50 öre pr dag åt sergeanter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenter, förslagsvis			7 500
F. Hyresbidrag åt visst underbefäl, förslagsvis			44 000
G. Anställningspenningar å 50 kronor åt förslagsvis 1 100 volontärer			55 000
H. Dagavlönning och dagavlönningstillägg åt indelt manskap, förslagsvis			117 000
I. Kostnader för musikelever			14 000
J. Gottgörelse för tjänstehästar, förslagsvis			99 920
K. Stipendier å 2 000 kronor för underlättande av officersrekryteringen i Boden, förslagsvis			16 000
L. Ekiperingshjälp, förslagsvis			68 550
M. Vissa arvoden m. m., förslagsvis			563 244
N. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m., förslagsvis			50 000
		Summa kronor	24 993 995
Avgår beräknad ersättning för tjänstebostäder	kronor 760 000:—		
Avgår för beräknade vakanser i manskapsgraden	" 186 600:—		
Avgår för beräknad ersättning från respektive landsting till vissa militära sjukhus	" 70 000:—		1 016 600
	Återstå kronor		23 977 395

eller i avrundat tal 24 000 000 kronor.

I samband med avlöningsanslaget har departementschefen gjort framställning om medgivande till vissa lönedispositioner och utbetalande av personliga arvodestillägg åt vissa rullföringsbiträden, som hade anställning i reserven och icke ägde uppbära pension eller fyllnadspension.

*Utskottets
yttrande.*

Innan utskottet ingår på frågan om beräkningen av avlöningsförmåner, upptagna i vederbörande stater, har utskottet ansett sig böra behandla de av herr Trygger m. fl. och herr Lindman m. fl. väckta motionerna (I: 151 och II: 224) om ändrad organisation av vissa regementen m. m.

Redan av det skälet, att någon närmare erfarenhet ännu icke vunnits beträffande verkningarna av 1925 års härordning, har utskottet icke ansett sig kunna förorda några mera väsentliga förändringar i den beslutade organisationen. Såväl 1926 som 1927 års riksdagar avvisade också då framställda förslag om dylika förändringar i den år 1925 beslutade organisationen av arméns truppförband. De väckta motionerna, i vad de avse organisationsändringar, får utskottet alltså avstyrka.

Vidkommande frågan om ytterligare utredning rörande höjande av försvarsberedskapen vill utskottet erinra om att utredning redan blivit av Kungl. Maj:t igångsatt rörande ordnandet av det fasta luftförsvaret. Beträffande övriga av motionärerna angivna åtgärder till försvarsberedskapens höjande synes det utskottet som om en utredning av dessa frågor, därest en sådan kan anses erforderlig, bör vara beroende på Kungl. Maj:ts initiativ. Någon skrivelse i ärendet finner utskottet på grund härav icke vara påkallad. Utskottet avstyrker alltså motionerna även i denna del.

Vad därefter beträffar det i samma motioner framställda yrkandet på ökning av förvaltningspersonalen vid östra brigaden vill utskottet uttala, att, därest behov av ytterligare förvaltningspersonal vid denna brigad anses föreligga, det bör tillkomma Kungl. Maj:t att i detta hänseende framlägga förslag. Då någon närmare utredning i ärendet icke nu föreligger, har utskottet icke kunnat biträda motionärernas ifrågavarande förslag.

Utskottet övergår härefter till att behandla de av Kungl. Maj:t framlagda stafförslagen.

Vad då först beträffar det framlagda förslaget till stat för generalstaben, har däri bestämmelse upptagits om att redogöraren vid generalstaben jämväl för framtiden skall vara redogörare vid rikets allmänna kartverk. Utskottet har i anledning härav velat framhålla, att det ur kontrollsynpunkt givetvis måste väcka vissa betänkligheter, att redogöraren vid generalstaben även tjänstgör hos kartverket. Utskottet biträder dock Kungl. Maj:ts förslag under den förutsättning, att det noga tillses, att en fullt effektiv medelskontroll utövas. Beträffande staten för arméfördelningsstaberna, militärbefäl och inspektioner är vidare att märka, att i enlighet med utskottets under närmast föregående punkt framställda förslag å densamma skall uppföras en maskinist i lönegraden C 3 och en eldare av första klass i lönegraden C 1. Utskottet har ansett Kungl. Maj:t böra bemyndigas att vidtaga härav påkallad ändring i den framlagda staten. I motionen I: 306 av herr C. G. Hammarskjöld har vidare föreslagits en höjning i vissa ar-

voden för officerare och underofficerare, avsedda att tjänstgöra i vissa befattningar vid generalstaben. I avseende härå vill utskottet i likhet med departementschefen framhålla, att tillräcklig erfarenhet ännu ej vunnits för att bedöma i vad mån arbetet kan betinga någon lönereglering för sådana arvodesbefattningar, vilka genom 1925 års härordningsbeslut nyinrättats. Oavsett frågan om lönereglering för nämnda befattningar, vilka nu i huvudsak uppehållas av personal å övergångsstat, anser utskottet, att, så snart ske kan, utredning bör ske, huruvida för sådana befattningar, vilka redan tidigare funnits uppförda å vederbörliga stater, någon reglering av arvodena kan befinnas vara påkallad med hänsyn till tjänstgöringens art och omfattning. Att nu enbart för de i motionen nämnda arvodestagarna vid generalstaben vidtaga någon förändring i arvodesbeloppen synes utskottet icke vara lämpligt, i all synnerhet som ett beslut i sådan riktning måhända kan komma att medföra konsekvenser även beträffandena arvodena för annan personal. Utskottet får därför avstyrka motionen i förevarande del.

Vidkommande förslaget till stat för krigsskolan har utskottet till en början velat erinra om att departementschefen, i avsikt att förebygga en begränsning av utbildningsmöjligheterna, ansett det böra ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsyn till i varje särskilt fall föreliggande omständigheter besluta, i vad mån elev vid krigsskolan, som är underofficer eller furir och har försörjningsplikt, må bibehålla med innehavande beställning förenade avlöningsförmåner. Utskottet anser för sin del, att det år 1925 fattade beslutet, att dylik elev vid krigsskolan skall, i likhet med andra officersaspiranter, allenast åtnjuta värnpliktigs avlöning, alltfortfarande bör upprätthållas och att sålunda icke ett så betydande avsteg från 1925 års försvarsbeslut bör göras, detta i synnerhet som det ingalunda torde få anses uteslutet, att den föreslagna anordningen skulle kunna medföra ganska vittgående konsekvenser även ur ekonomisk synpunkt. I varje fall bör någon erfarenhet vinnas rörande behovet av en sådan ändring, innan medgivande härtill av riksdagen lämnas. På grund av vad sålunda anförts, kan utskottet icke giva sin anslutning till vad departementschefen i ovannämnda hänseende uttalat.

I de av herrar C. Johansson och K. Bergström väckta motionerna I: 7 och II: 14 har förslag framställts om ökning av musikpersonalen vid Skånska kavalleriregementet från ett antal av 8 till 12. Utskottet anser icke tillräckliga skäl härför vara för handen för att kunna tillstyrka motionerna.

Vad de särskilda truppförbandsstaterna beträffar, vill utskottet framhålla, att de av Kungl. Maj:t föreslagna anmärkningarna till staterna torde böra underkastas förnyat övervägande, enär jämkningar i desamma kunna visa sig erforderliga för åvägbringande av överensstämmelse staterna emellan och ett förtydligande av deras formulering torde kunna ifrågasättas. Enligt utskottets mening bör Kungl. Maj:t erhålla bemyndigande att, därest så kan anses erforderligt, vidtaga sådana jämkningar. Vad beträffar ifrågasvarande stater i övrigt, vill utskottet allenast erinra om att i enlighet med Kungl.

Maj:ts, av utskottet tillstyrkta förslag under närmast föregående punkt maskinist- och eldarebefattningar uppförts å vissa av dessa stater.

I samband med behandlingen av staten för garnisonssjukhuset i Stockholm har utskottet, som erhållit kännedom om att svårigheter mött att tillhandahålla viss ekonomipersonal portion in natura, velat uttala, att, för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga att medgiva denna personal att åtnjuta portionsersättning med belopp, som tidigare i sådant hänseende utgått, eller 2 kronor om dagen, utskottet icke har något att häremot erinra. Detta utskottets uttalande är föranlett därav, att det i 1927 års statsverksproposition framlagda förslaget, att denna personal skulle åtnjuta portion in natura, vilket förslag av riksdagen lämnades utan erinran, måhända kan anses utgöra ett formellt hinder för att tillerkänna personalen nyssnämnda förmån.

Å staten för arméns sjuksköterskekår finnas för närvarande 39 fast anställda sjuksköterskor. Antalet sådana sjuksköterskor skulle enligt 1925 års härordning utgöra 31, men utökades efter beslut av 1927 års riksdag till 39. Arméförvaltningen har nu begärt, att för budgetåret 1928—1929 måtte få anställas ytterligare 4 sådana sjuksköterskor. I den av fröken Wellin väckta motionen II: 473 har jämväl påyrkats motsvarande utökning av sjuksköterskepersonalen vid armén. I motionen har emellertid icke hänsyn tagits till den för sjuksköterskepersonalen liksom för annan icke-ordinarie personal av departementschefen ifrågasatta ökningen i avlöningsförmånerna. Utskottet anser sig böra i anledning av den väckta motionen föreslå, att antalet fast anställda sjuksköterskor vid armén ökas från 39 till 41. Genom detta utskottets förslag ökas arméns sjuksköterskekårs stat med 2,580 kronor. Härav påkallad förändring i förslagsstaten synes kunna fastställas av Kungl. Maj:t. Utskottet förbiser härvid icke, att vid bifall till utskottets sålunda framställda förslag det kan ifrågasättas, att någon höjning även borde ske i vissa andra anslag under huvudtiteln. Då emellertid denna ökning är synnerligen obetydlig, har utskottet icke i fråga om nämnda anslag ansett sig behöva vidtaga några jämkningar.

Vad angår det av herr Forssell väckta förslaget, att officer, underofficer och vederlike, vilken är skyldig att i tjänsten bära uniform, må vid tillträde av första anställning äga att uppbära ekiperingshjälp, vare sig han utnämns med eller utan lön på stat, vill utskottet erinra om, att ekiperingshjälp för närvarande utgår till beställningshavare, även om han icke omedelbart erhåller lön på stat, samt i så fall uppbäres vid den tidpunkt, då ifrågavarande lön tillträdes. Då ett bifall till motionärens förslag jämväl måste medföra, att beställningshavare, vilken icke omedelbart erhållit lön på stat och som, innan så skett, lämnar militärtjänsten, skulle komma i åtnjutande av ekiperingshjälp, har utskottet icke kunnat biträda motionen.

I de av herr N. A. Nilsson m. fl. samt av herrar Fjellman och Jönsson i Revinge väckta motionerna I: 123 och II: 97 har förslag framställts, att för budgetåret 1928—1929 såsom arvode till en föredragande av remonteringsärenden hos kavalleriinspektören måtte å staten för arméfördelningsstaber,

militärbefäl och inspektioner uppföras ett belopp av 8,400 kronor. Utskottet, som inhämtat att en föredragande i dessa ärenden tillfälligt anställts under innevarande budgetår genom särskilda beslut av Kungl. Maj:t, har med hänsyn till att i samband med utredningen rörande den centrala försvarsförvaltningen ifrågasatts att överflytta dessa ärenden från kavalleriinspektionen till arméförvaltningens intendentsdepartement funnit sig icke kunna föreslå, att å ifrågavarande stat upptages särskilt arvode för detta ändamål.

Vad slutligen beträffar Kungl. Maj:ts förslag om uppförande under avlöningsanslaget av vissa arvoden, har detsamma icke föranlett någon erinran från utskottets sida i annan mån än att utskottet biträder framställningen om personligt arvodestillägg åt sådana rullföringsbiträden, som äro underofficerare i reserven och icke äro i annan egenskap pensionsberättigade, endast under den förutsättningen, att hänsyn till ifrågavarande tillägg icke kommer att tagas, därest i framtiden fråga skulle uppstå om tillerkännande åt dessa biträden av pension.

I övrigt hava de av Kungl. Maj:t framställda förslagen och de upprättade förslagsstaterna icke givit utskottet anledning till erinran.

Enligt vad ovan anförts har utskottet beträffande en del stater i vissa hänseenden föreslagit jämkningar, vilka det torde ankomma på Kungl. Maj:t att vid staternas fastställande iakttaga. Den ökning i lantförsvarets avlöningsanslag, som föranledes härav, är emellertid så pass obetydlig, att utskottet icke ansett sig böra ifrågasätta någon förändring i det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Utskottet hemställer,

I) att riksdagen må

a) i anledning av den av herr C. G. Hammarskjölds motion I: 306, i vad den avser viss maskinist- och eldarpersonal, herr Anderssons i Igelboda motion II: 515 samt fröken Wellins motion II: 473 ävensom med avslag å herrar Tryggers m. fl. och Lindmans m. fl. motioner I: 151 och II: 224, i vad de avse vissa infanteriregementens organiserande såsom normalregementen och ökning av förvaltningspersonalen vid östra brigaden, samt å herrar N. A. Nilssons m. fl. motion I: 123, Fjellmans och Jönssons i Revinge motion II: 97, C. Johanssons motion I: 7, K. Bergströms motion II: 14, A. Forssells motion II: 255 samt C. G. Hammarskjölds motion I: 306, den sistnämnda, i vad den avser vissa arvoden å generalstabens stat, godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stater för generalitetet, arméfördelningsstaberna, militärbefäl och inspektioner, generalstaberna, artilleristaberna, kommandantskapet i Boden, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, krigsskolan, krigshögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriets

skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg, att gälla under budgetåret 1928—1929, dock med iakttagande av de jämkningar utskottet här ovan föreslagit;

b) godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för artilleri- och ingenjörhögskolan att gälla under budgetåret 1928—1929 från den tidpunkt, Kungl. Maj:t må äga att bestämma, ävensom medgiva, att intill nämnda tidpunkt nu gällande stat för högskolan må äga tillämpning;

c) godkänna de i en vid samma protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda löner, arvoden m. fl. ersättningar» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden;

d) minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., nu 26,900,000 kronor, med 2,900,000 kronor till 24,000,000 kronor;

e) medgiva, att under budgetåret 1928—1929 må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, beredas fyllnad till furirs av första klassen löneförmåner åt därav förtjänta, vid truppförbanden anställda beställningsmän med avlöning såsom furirer av andra klassen, vilka genomgått vederbörliga utbildningskurser och som eljest icke kunna komma i åtnjutande av sådan avlöning i följd därav, att endast beställningar av lägre grad av den kategori beställningsmän, de tillhöra, finnas i vederbörliga stater uppförda, allt under förutsättning att genom vakanser i manskapsbeställningarna å vederbörligt truppförbands stat inbesparas erforderliga medel för beredande av berörda avlöningsfyllnad;

f) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med av departementschefen angivna grunder, tillerkänna rullföringsbiträde, som är underofficer i reserven men ej åtnjuter pension och fyllnadspension, personligt arvodestillägg med 600 kronor för år;

II) att de av herrar Trygger m. fl. och Lindman m. fl. väckta motionerna I: 151 och II: 224, i vad de avse organisationen av Gotlands infanterikår, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

III) att sistnämnda motioner, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t rörande utredning och förslag angående åtgärder för höjande av försvarsberedskapen, icke må av riksdagen bifallas.

4:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (sid. 77 i statsrådsprotokollet) *Marinförvaltningen.* får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stat för marinförvaltningen att tillämpas under budgetåret 1928—1929, i riksstaten för samma budgetår upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen med oförändrat belopp, 260,370 kronor.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stater för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marininstaben anställd personal, vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal, sjörullföringsbefälhavare med biträden, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor och skeppsgosseskolorna, att gälla under budgetåret 1928—1929, *Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.*

dels godkänna de i en vid berörda protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

dels ock öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., nu 10,767,000 kronor, med 73,000 kronor till 10,840,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 77—93 av åberopade statsrådsprotokollet.

I samband med förevarande framställning har utskottet till behandling upptagit en till utskottet remitterad, inom andra kammaren av herr C. O. Lovén väckt motion, nr 52, vari hemställts, att riksdagen ville besluta, att Vaxholms kustartilleriregementes musikkår skall utökas till och organiseras såsom musikkår av arméns typ II, d. v. s. omfattande 1 musikdirektör, 1 flaggunderofficer, 4 underofficerare av 2. gr., 3 flaggkorpraler, 4 korpraler och 8 meniga hornblåsare samt dessutom 5 elever, samt att dessa beställningar uppföras å särskild stat. *Motion.*

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

I statsverkspropositionen till 1927 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptaga ordinarie förslags-

anslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. med 10,767,000 kronor.

Anslaget var beräknat sålunda:

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	kronor	10,523,302: —
B. Felräkningspenningar, <i>förslagsvis</i>	»	2,400: —
C. Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl., <i>förslagsvis</i>	»	7,000: —
D. Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona, <i>högst</i>	»	43,000: —
E. Avlöning till icke-ordinarie personal å stationskontoren m. fl. expeditioner, <i>högst</i>	»	55,000: —
F. Ekiperingshjälp, <i>förslagsvis</i>	»	29,450: —
G. Arvoden m. m. enligt förteckning	»	57,700: —
H. Kostnader för musikelever vid kustartilleriet ...	»	800: —
I. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av uppördsmanabefattningar m. m. samt för eventuellt behövliga ändringar i arvoden, <i>förslagsvis</i>	»	10,000: —
J. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	8,800: —
Härutöver var beräknad avlöning för		
30 skeppsgossar under tiden 1 juli—30 september 1927	»	700: —
manskap vid kustartilleriet under tiden 1 juli—31 oktober 1927	»	28,650: —
<u>Summa kronor</u>		<u>10,766,802: —</u>

Från den sålunda beräknade summan skulle avdrag ske *dels* med 125,000 kronor för ersättning för tjänstebostäder och *dels* med 75,000 kronor för vakanta löner till högbåtsmän. Då emellertid sammanlagda avdragsbeloppet, 200,000 kronor, icke beräknades överstiga den merkostnad, varmed man fortfarande måste räkna på grund av fortsatt tillämpning av äldre löneplaner för en del av manskapet, ansågs beräkningen böra stanna vid ovan angivna belopp, 10,766,802 kronor, eller i avrundat tal 10,767,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag upptog riksdagen förevarande anslag med 10,767,000 kronor.

För nästkommande budgetår har departementschefen ansett, att anslaget bör beräknas under följande rubriker, nämligen:

- A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.
- B. Felräkningspenningar.
- C. Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl.
- D. Avlöning till icke-ordinarie personal å stationskontoren m. fl. expeditioner.
- E. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet och skeppsgossekåren i Marstrand.
- F. Ekiperingshjälp.
- G. Arvoden m. m. enligt förteckning.
- H. Kostnader för musikelever vid flottan.
- I. Kostnader för musikelever vid kustartilleriet.

- J. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.
K. Ålderstillägg.

Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.

Under förevarande rubrik böra upptagas

dels *kårer och stater m. m.*, innefattande staterna för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marininstaben anställd personal, vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal samt sjörullföringsbefälhavare med biträden,

dels *undervisningsverken*, innefattande staterna för sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor samt skeppsgosseskolorna.

Uti de under rubriken »Kårer och stater m. m.» upptagna staterna för vid marininstaben anställd personal och sjörullföringsbefälhavare med biträden har departementschefen icke ifrågasatt någon ändring.

Beträffande stater för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår har departementschefen, bland annat, framhållit, att enligt 1925 års försvarsbeslut underofficerarna av 3:e graden vid flottan i mån av avgång skola ersättas av flaggkorpraler. I staten för innevarande budgetår finnes uppförda 300 beställningar för underofficerare av 3:e graden och 50 beställningar för flaggkorpraler. Enligt vad marinförvaltningen meddelat, borde man för budgetåret 1928—1929 kunna räkna med att ytterligare 25 underofficerare av 3:e graden blivit ersatta av flaggkorpraler, varför i staten för sistnämnda budgetår antalet flaggkorpralsbeställningar borde ökas till 75, under det att antalet underofficersbeställningar av 3:e graden borde minskas till 275.

I det förslag till nytt avlöningsreglemente för fast anställt manskap vid försvarsväsendet, som i propositionen nr 123 förelagts innevarande års riksdag, hade föreslagits en utsträckning av rätten till hyresbidrag ävensom ökning av hyresbidragens belopp. Till följd härav borde den å förevarande stat uppförda posten till hyresbidrag åt manskap, vilken för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 36,000 kronor, ökas med 12,000 kronor till 48,000 kronor.

I fråga om staterna för mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl. har departementschefen anfört, bland annat, att av vad myndigheterna anfört syntes framgå, att behov av ökad tillgång på mariningenjörer föreläge vid flottan, varför det torde vara erforderligt, att åtgärder i en eller annan form nu vidtoges för detta behovs tillgodoseende. I likhet med marinförvaltningen ansåge departementschefen dock, att en ökning av mariningenjörkåren icke nu borde komma till stånd, utan att frågan i stället tills vidare borde lösas genom vidtagande av provisoriska åtgärder. Emot vad marinförvaltningen i sådant hänseende föreslagit, nämligen att tillsyn över den till Göteborgs örlogsdepå förlagda undervattensbåtmaterielen borde utövas av en av de å flottans varv

i Stockholm placerade mariningenjörerna, vilken för ändamålet beordrades att, då så erfordrades, företaga tjänsteresor till örlogsdepån, hade departementschefen intet att erinra. För tillgodoseende av det ökade behovet av mariningenjörer för skyddstjänsten ombord å fartygen av Sverige-typ borde de å stat upptagna arvoden till extra mariningenjörer, på sätt marinförvaltningen föreslagit, ökas från tre till fem.

Jämlikt förslaget om löneroglering för viss icke-ordinarie personal borde de i förevarande stat för närvarande upptagna posterna 5,604 kronor och 3,144 kronor för arvoden till extra konstaplar i Karlskrona resp. arvode till extra konstapel i Stockholm utbytas mot två avlöningsposter å 6,216 kronor resp. 3,486 kronor för samma ändamål.

Departementschefen har i fråga om vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal anfört, att, i enlighet med vad i det föregående föreslagits, maskinisten samt eldaren av 1. klass (förhandseldaren) vid flottans sjukhus i Karlskrona borde uppföras på stat såsom ordinarie beställningshavare. Avlöningen till nämnda befattningshavare bestredes för närvarande från den under marinens avlöningsanslag upptagna posten till månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona. Från samma anslagspost utginge även avlöning till vid sjukhuset anställda sjuksköterskor, tvättförestånderska och kokerska jämte eldare av 2. klass, vilka samtliga avsåges bliva underkastade de föreslagna avlöningsbestämmelserna för viss icke-ordinarie personal.

På sätt marinförvaltningen föreslagit, borde den förut omförmälda posten »Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona» i beräkningen av utgifterna under avlöningsanslaget uppflyttas under rubriken »Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater» samt där upptagas såsom en särskild stat under benämningen »Vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal».

Beträffande de under rubrik II undervisningsverken upptagna anslagsposterna hava större anslagsökningar av departementschefen ifrågasatts endast beträffande sjökrigsskolan och marinens underofficersskolor.

Den nu gällande staten för sjökrigsskolan slutar å ett belopp av 42,293 kronor.

Med hänsyn till vad marinförvaltningen anfört om behov av en kadett-officer för reservkadetterna vid sjökrigsskolan, funne departementschefen sig böra tillstyrka, att i staten för skolan uppfördes ett ytterligare arvode å 540 kronor till ännu en kadett-officer därstädes.

I det av marinförvaltningen uppgjorda förslaget till stat för skolan hade för lärararvoden upptagits sammanlagt 41,050 kronor. Motsvarande belopp i den för innevarande budgetår gällande staten utgjorde 29,185 kronor. Den avsevärda utgiftsökning, som marinförvaltningens förslag i förevarande avseende sålunda innebure, vore föranledd av att undervisningen vid sjökrigsskolan blivit i väsentlig grad utvidgad, dels genom att reservkadetternas och marinintendentskadetternas utbildning numera förlagts till nämnda skola, dels ock därigenom, att kustartillerikadetternas utbildningstid vid skolan förlängts från

ett till två år, vilket medfört, såväl att nya undervisningsämnen måst upptagas på skolans schema som att undervisningstimmarnas antal måst utökas.

Emot marinförvaltningens förslag i berörda hänseende hade departementschefen icke något att erinra.

I övrigt ifrågasattes icke någon ändring i den för skolan gällande staten, som sålunda för budgetåret 1928—1929 borde upptagas med en till 54,698 kronor förhöjd slutsumma.

För bestridande av kostnaderna för undervisning i språk m. fl. ämnen vid marinens underofficersskolor hade för innevarande budgetår beräknats en summa av högst 13,500 kronor eller samma belopp, som för ifrågavarande ändamål upptagits i kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen.

Enligt gällande reglemente för kustartilleriets skolor och övningar skulle kustartilleriets underofficersskola, vars första läsår påbörjats innevarande budgetår, vara tvåårig. Såsom marinförvaltningen påpekat, komme den nya organisationen att i full utsträckning tillämpas från och med budgetåret 1928—1929. Jämlikt för skolan fastställd timplan vore 365 undervisningstimmar anslagna för undervisning i språk m. fl. ämnen under andra läsåret vid skolan. Då ersättningen till de timlärare, som bestrede berörda undervisning, beräknades utgå efter fem kronor för undervisningstimme, komme den sålunda utökade undervisningen att medföra en kostnadsförhöjning av 1,825 kronor, vilket belopp med hänsyn till behovet av vikarier vid förfall för lärare m. m. syntes böra höjas till 2,000 kronor.

Departementschefen funne sig således böra tillstyrka, att förevarande anslagspost höjdes med 2,000 kronor till 15,500 kronor.

Felräkningspenningar. Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl.

Dessa anslagsposter hava av departementschefen ansetts böra upptagas med oförändrade belopp.

Avlöning till icke-ordinarie personal å stationskontoren m. fl. expeditioner.

Under denna rubrik är för innevarande budgetår upptaget ett belopp av 55,000 kronor.

Till följd av förslaget om lönereglering för viss icke-ordinarie personal har departementschefen ansett, att anslagsposten för budgetåret 1928—1929, i enlighet med vad marinförvaltningen föreslagit, borde höjas till 60,000 kronor.

Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet och skeppsgossekåren i Marstrand.

Av den å sjöförsvarets arvodesförteckning för närvarande upptagna kvinnliga personalen avses de två sjuksköterskorna vid Vaxholms kustartilleriregemente och skeppsgossekåren i Marstrand samt de två kokerskorna vid Vaxholms och Karlskrona kustartilleriregementen att falla under de föreslagna avlöningsbestämmelserna för viss icke-ordinarie personal. På grund härav har de

partementschefen ansett, att avlöningen till dem borde sammanföras å en särskild post under avlöningsanslaget med benämning »Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet och skeppsgossekåren i Marstrand», och att denna post borde upptagas till förslagsvis 4,380 kronor.

Ekiperingshjälp. Kostnader för musikelever vid kustartilleriet.

Ifrågavarande anslagsposter hava av departementschefen ansetts böra upptagas med oförändrade belopp.

Arvoden m. m. enligt förteckning.

Under förevarande rubrik har uti för riksdagen framlagd beräkning för budgetåret 1927—1928 upptagits ett belopp av 57,700 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt inrättandet av vissa smärre nya arvodesbefattningar m. m. Med iakttagande härav ävensom av de förändringar, som betingades av det förut framlagda förslaget rörande lönereglering för viss icke-ordinarie personal, hade uppgjorts en ny »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.». Den nya förteckningen slutade å ett belopp av 52,000 kronor; och syntes detta belopp departementschefen böra under förevarande rubrik upptagas i anslagsberäkningen för budgetåret 1928—1929.

Kostnader för musikelever vid flottan.

Sedan stationsbefälhavarna i Stockholm och Karlskrona hos Kungl. Maj:t gjort framställning om vidtagande av åtgärder för vinnande av en tillfredsställande rekrytering av flottans musikkårer hade marinförvaltningen och chefen för marininstaben i avgivet utlåtande hemställt, att i staten för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår måtte för budgetåret 1928—1929 upptagas ett belopp av 1,000 kronor, utgörande kontanta ersättningar åt 10 musikelever.

Departementschefen har funnit sig böra tillstyrka, att musikelever anställdes vid flottan. Emot myndigheternas förslag beträffande det antal dylika elever, som för nästkommande budgetår borde antagas, och beloppet av den kontanta ersättning, som till dem borde utgå, hade departementschefen icke något att erinra. Härav föranledda kostnader syntes — i enlighet med vad som gällde beträffande motsvarande kostnader för kustartilleriets musikelever — med ett belopp av 1,000 kronor böra uppföras såsom en särskild anslagspost under marinens avlöningsanslag.

Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.

Departementschefen har anfört följande.

»Från avlöningsanslaget torde böra utgå de kostnader, som efter genomförande av löneregleringen för viss icke-ordinarie personal må beträffande här ifrågavarande personal uppkomma i anledning av vederbörandes semester eller sjukdom, för personliga lönetillägg, ersättningar för mistad naturaför mån, vikariatsersättning samt för begravningshjälp. Därest avlöningen ut-

går från anvisning med bestämt belopp, synes denna anvisning i första hand böra tagas i anspråk för täckande av nämnda kostnader. Skulle därvid uppstå behov av medelsförstärkning, synes sådan lämpligen böra beredas från förevarande anslagspost, som, i enlighet med vad marinförvaltningen föreslagit, torde böra upptagas med ett belopp av 12,000 kronor.»

Ålderstillägg.

Under denna rubrik har för budgetåret 1927—1928 upptagits ett förslagsvis angivet belopp av 8,800 kronor. Enligt inhämtade upplysningar beräknades emellertid utgifterna för ålderstillägg för nämnda budgetår komma att uppgå till 10,600 kronor.

I anslagsberäkningen för budgetåret 1928—1929 har denna anslagspost i enlighet med marinförvaltningens hemställan upptagits med 11,400 kronor.

Sammanfattning.

Den beräkning av utgifterna under anslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. för budgetåret 1928—1929, som departementschefen låtit uppgöra, slutar å ett belopp av 10,807,909 kronor.

Nämnda summa syntes enligt departementschefens mening böra ökas med det belopp, vilket beräknades såsom merkostnad i anledning därav, att en del manskap kvarstode enligt äldre avlöningsbestämmelser. Denna merkostnad hade av marinförvaltningen angivits till 200,000 kronor. Å andra sidan kunde minskning beräknas med hänsyn dels till inkomst av tjänstebostäder, dels till vakanta löner för högbåtsmän. Avdraget för tjänstebostäder syntes departementschefen, i enlighet med vad marinförvaltningen föreslagit, böra upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår eller 125,000 kronor. Från flottans stationer hade inhämtats, att omkring 25 löner till högbåtsmän kunde förutsättas av olika anledningar komma att vara vakanta under budgetåret 1928—1929. För dessa vakanser kunde beräknas ett avdrag av i runt tal 47,000 kronor.

Beräkningen utvisade alltså ett anslagsbehov under förevarande anslag av $(10,807,909 + 200,000 - 125,000 - 47,000 =)$ 10,835,909 kronor eller i avrundat tal 10,840,000 kronor.

I anledning av det av herr Lovén i motionen II: 52 väckta förslaget om utökning av musikkåren vid Vaxholms kustartilleriregemente har utskottet velat erinra om, att den av motionären påpekade svårigheten att vid nämnda musikkår nöjaktigt utföra harmonimusik även lärers vara tillfinnandes vid Karlskrona kustartilleriregemente och att alltså i viss mån samma skäl kunna anföras för en utökning av sistnämnda regementes musikkår. Då emellertid flottans musikkår, vilken har en jämförelsevis stor personalstyrka, är förlagd till Karlskrona, synes det utskottet böra undersökas, huruvida icke denna musikkår kan utföra erforderlig signalgivning för det i Karlskrona förlagda kustartilleriregementet samt de för regementet avsedda musikbeställningarna överflyttas till Vaxholms kustartilleriregemente. Här-

*Utskottets
yttrande.*

igenom torde man nämligen kunna erhålla en mera lämplig organisation av musiken i Vaxholm, vilket även kan anses önskvärt med hänsyn till förläggningen dit av Göta livgardes fästningsbataljon och på grund av att annan musikkår icke finnes i Vaxholm. Enligt utskottets mening bör alltså frågan om den lämpligaste organisationen av musiken vid kustartilleriet underkastas närmare övervägande och anser utskottet, att riksdagen i anledning av motionen bör anhålla, att Kungl. Maj:t må låta verkställa utredning i denna fråga.

Den av departementschefen framlagda beräkningen av marinens avlöningsanslag och vad departementschefen i samband därmed anfört, föranleder icke till någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stater för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marin-staben anställd personal, vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal, sjöullföringsbefälhavare med biträden, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor och skeppsgosseskolorna att gälla under budgetåret 1928—1929,

b) godkänna de i en vid samma protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

c) öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., nu 10,767,000 kronor, med 73,000 kronor till 10,840,000 kronor,

d) i anledning av herr Lovéns förenämnda motion (II: 52) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande frågan om lämpligaste organisationen av musiken vid kustartilleriet.

Avlöning, re-
krytering,
reskostnader
m. m.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet samt för flygkårer och flygskolan att gälla under budgetåret 1928—1929,

dels ock öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., nu 658,000 kronor, med 214,000 kronor till 872,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 93—105 av åberopade statsrådsprotokollet.

Det under avdelningen Flygvapnet upptagna ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. har för innevarande budgetår i riksstaten uppförts med 658,000 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater ...	kronor 613,686: —
B. Arvoden för upprätthållande av läkarvården vid vissa truppförband	» 11,000: —
C. Felräkningspenningar, förslagsvis	» 1,000: —
D. Hyresbidrag, förslagsvis	» 900: —
E. Anställningspenningar, förslagsvis	» 1,000: —
F. Gottgörelse för tjänstehäst	» 250: —
G. Ekiperingshjälp, förslagsvis	» 450: —
H. Vissa arvoden m. m., förslagsvis	» 24,000: —
I. Rekryteringskostnader, förslagsvis	» 3,000: —
J. Rese- och traktamentspenningar, förslagsvis	» 18,000: —
K. Flyttningersättning, förslagsvis	» 12,000: —
L. Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare, förslagsvis	» 3,600: —
	<hr/>
	Summa kronor 688,886: —

Med hänsyn till uppkommande vakanser har nyssnämnda summa, 688,886 kronor, ansetts kunna minskas med 2 % till 675,108 kronor, varjämte avdrag med 17,500 kronor, motsvarande ersättning för tjänstebostäder, beräknats kunna göras. Återstoden, 657,608 kronor, har avrundats till 658,000 kronor.

I anslagsberäkningen för nästkommande budgetår syntes enligt departementschefens förslag tre nya anslagsposter böra tillkomma, nämligen för bestridande av kostnader för:

arvoden för upprätthållande av veterinärvården,
flygvapnets reservpersonal och
avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet.

Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater. Under denna rubrik upptages dels staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet, dels ock manskapsstaterna för de särskilda flygkåren samt för flygskolan.

Departementschefen har anfört följande.

»I överensstämmelse med den för 1925 års riksdag framlagda planen erhöll flygvapnets organisation under budgetåret 1926—1927 en omfattning ungefär motsvarande 60 % av organisationens storlek efter fullbordad uppsättning. Under budgetåret 1927—1928 har organisationen bibehållits i stort sett oförändrad vid nämnda 60 %.

I avseende å organisationens utbyggande under budgetåret 1928—1929 framhöll jag i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag, att flygstyrelsen vid beräkandet av anslagsbehovet för nästkommande budgetår utgått från den förutsättningen, att flygvapnets organisation komme att under

nämnda budgetår erhålla den utveckling, som den enligt 1925 års försvarsbeslut avsetts att uppnå under tredje uppsättningsåret, d. v. s. omkring 80 % av den fullt genomförda organisationens omfattning, ävensom att flygstyrelsen vid bedömandet av anslagsbehovet jämväl tagit hänsyn till flygformationernas ökning med den ännu icke uppsatta 1. flygkåren. Sedan jag härefter meddelat, att summan av de utav flygstyrelsen äskade anslagen för budgetåret 1928—1929 utgjorde 15,214,300 kronor eller i runt tal 8,600,000 kronor mera än det belopp, vartill utgifterna för flygvapnet under tredje uppsättningsåret ursprungligen beräknats, anförde jag, att av statsfinansiella skäl det givetvis vore nödvändigt att högst väsentligt reducera den av flygstyrelsen beräknade kostnadssumman för flygvapnet under nästkommande budgetår. Med hänsyn härtill hade jag i fråga om vapnets organisation under nämnda budgetår funnit mig i stort sett icke kunna tillstyrka större utökning än till 70 % av den omfattning, vapnet efter fullbordad uppsättning avsetts att erhålla.

Efter att hava erinrat om att ett av flygvapnets truppförband, nämligen 1. flygkåren, ännu icke blivit uppsatt samt att det för denna kår avsedda manskapet för närvarande vore fördelat å de redan organiserade förbanden, uttalade jag — i anledning av flygstyrelsens förslag, att 1. flygkårens uppsättning skulle komma till stånd under budgetåret 1928—1929 — att därest utökningen av flygvapnets kader under nämnda budgetår begränsades på sätt av mig föreslagits, borde, till förekommande av att personalen vid de särskilda förbanden bleve alltför fåtalig, den nuvarande truppförbandsindelingen bibehållas jämväl under nästa budgetår och med 1. flygkårens uppsättning alltså anstå till budgetåret 1929—1930.

Vid uppgörandet av förslag till vederbörliga personalstater har jag utgått från här ovan angivna förutsättningar beträffande flygvapnets organisation under nästkommande budgetår. I avseende å ifrågavarande stater torde jag i övrigt kunna inskränka mig till att anföra följande.

Den vid 1925 års riksdag godkända staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet efter genomförd organisation upptager bland annat en beställning för överste eller överstelöjtnant (kommendör eller kommendörkapten av 1. graden). Å den nu gällande staten är motsvarande beställning upptagen såsom avsedd för överstelöjtnant (kommendörkapten av 1. graden). Från och med nästkommande budgetår torde, i enlighet med flygstyrelsens förslag, staten böra i förevarande avseende bringas i överensstämmelse med 1925 års organisationsbeslut.

Flygstyrelsen har föreslagit, att antalet regementsofficersbeställningar måtte ökas med en majorsbeställning, vars innehavare avsåges att placeras såsom flygattaché. Jag har emellertid icke funnit tillräckliga skäl föreligga att nu tillstyrka bifall till detta flygstyrelsens förslag.

Den nu gällande staten upptager allenast en tyghantverkarbeställning, under det att antalet dylika beställningar efter organisationens genomförande är fastställt till åtta. Flygstyrelsen har anfört, att, med hänsyn till nödvän-

digheten att förfoga över för materielens skötsel och vård erforderlig fullt kvalificerad personal, varje truppförband borde äga tillgång på åtminstone en tyghantverkare. I anslutning härtill förordar jag, att å staten för nästkommande budgetår upptagas fyra beställningar för tyghantverkare.

Vad angår beställningarna för vapenhantverkare, vilka å nu gällande stat upptagits till tre, förordar jag på grund av vad flygstyrelsen anfört i fråga om behovet av att en dylik beställningshavare finnes att tillgå vid flygskolan, att å staten för nästkommande budgetår uppföras fyra vapenhantverkarbeställningar eller det antal, som är avsett att finnas efter genomförd organisation av flygvapnet.

Den nuvarande staten upptager nio befattningar för pensionerade underofficerare, medan antalet dylika befattningar efter genomförd organisation skall utgöra sexton. Flygstyrelsen har föreslagit uppförande å nästkommande budgetårs stat av fjorton dylika befattningar. Häremot har jag icke något att invända. Det torde böra erinras, att för bestridande av dessa befattningar i regel avses att tagas i anspråk personal, som överförts till övergångsstat.

Slutligen torde, i överensstämmelse med vad i det föregående förordats och i enlighet med flygstyrelsens förslag, å flygvapnets stat böra uppföras beställningar för maskinister och eldare av 1. klass till ett antal av fyra utav vardera kategorien.»

I överensstämmelse med vad departementschefen sålunda anfört, hava uppgjorts stater för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet, slutande å ett sammanlagt belopp av 794,188 kronor.

Arvoden för upprätthållande av veterinärvården. Genom brev den 4 februari och den 17 september 1927 har Kungl. Maj:t med anledning av i ämnet gjorda framställningar av flygstyrelsen medgivit, att till bestridande av kostnaderna för arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid 3. och 4. flygkårerna finge för tiden tills vidare intill den 1 juli 1928 disponeras vissa efter högst 25 kronor per häst och år beräknade belopp att utgå från flygvapnets anslag till sjuk- och veterinärvård.

Flygstyrelsen har nu, under framhållande av att kostnader av ifrågavarande art borde bestridas från avlöningsanslaget, hemställt, att under förevarande anslag måtte för berörda ändamål upptagas en särskild anslagspost, beräknad efter 25 kronor för varje häst.

I enlighet härmed och då vid flygvapnet funnes sammanlagt 13 hästar, har departementschefen ansett, att i anslagsberäkningen för nästkommande budgetår borde för ändamålet upptagas en särskild post å $(13 \times 25 =)$ 325 kronor.

Flygvapnets reservpersonal. Enligt 1925 års riksdags beslut rörande flygvapnets organisation skall för utbildning till fänrikar i flygvapnets reserv, avsedda att vid mobilisering tjänstgöra såsom flygare, årligen bland värnpliktiga studenter och likställda antagas erforderligt antal reservofficersaspiranter. Vid utnämning till fänrik i flygvapnets reserv skall utgå ekipe-

ringshjälp med 750 kronor. Fänrik i flygvapnets reserv skall efter avslutad tjänstgöring erhålla en särskild gottgörelse av 1,000 kronor.

För bestridande av kostnaderna för flygvapnets reservpersonal har uti de för 1925 års riksdag framlagda beräkningarna av utgifterna för flygvapnet efter genomförd organisation upptagits en anslagspost av 50,000 kronor. Några medel för ifrågasvarande ändamål hava hittills icke ansetts erforderliga.

Flygstyrelsen har nu i ämnet anfört följande.

Under instundande budgetår beräknades reservbefälsinstitutionen träda i funktion. Jämlikt bestämmelser i kungl. brev den 14 april 1927 påginge en särskild befälskurs, och däri godkända elever beräknades att kunna utnännas till reservfänrikar. Dessutom vore värnpliktiga studenter av 1926 års klass jämlikt bestämmelserna i förenämnda brev inkallade till fortsatt tjänstgöring och förväntades att i början av år 1929 kunna utnännas till reservfänrikar.

Flygstyrelsen beräknade sålunda, att under instundande budgetår 8 elever i den särskilda befälskursen och 10 till fortsatt utbildning inbeordrade värnpliktiga studenter av 1926 års klass komme att utnännas till reservfänrikar och att som sådana samtliga av den förstnämnda kategorien och hälften av den senare komme att efter avlagd reservofficersexamen inbeordras till två månaders tjänstgöring.

Enligt 1925 års riksdags beslut skulle vid utnämning till fänrik i flygvapnets reserv utgå ekiperingshjälp med 750 kronor och gottgörelse efter avslutad tjänstgöring med 1,000 kronor.

Anslagsposten beräknades med ledning härav sålunda:

Ekiperingshjälp à 750 kronor till 18 reservfänrikar	kronor 13,500: —
Lön för 13 reservfänrikar i 2 månader à 222 kronor för man och månad	» 5,772: —
Rese- och traktamentsersättning à 100 kronor för man för 13 reservfänrikar	» 1,300: —
Gratifikation efter avslutad tjänstgöringsperiod som officer i reserven à 1,000 kronor för 13 reservfänrikar	» 13,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 33,572: —

eller i avrundat tal 33,600 kronor.

I enlighet med vad flygstyrelsen sålunda föreslagit, varemot departementschefen icke haft något att erinra, har under förevarande rubrik upptagits ett belopp av 33,600 kronor.

Avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet. Flygstyrelsen har gjort framställning om anvisande under förevarande anslag av medel till avlöning åt reservofficerare vid armén och marinen, som kommenderas till tjänstgöring vid flygvapnet. I sådant hänseende har flygstyrelsen anfört följande.

Enligt propositionen nr 50 till 1925 års riksdag avsåges den till flygvapnet kommenderade personalen, beordrad från armén och marinen, att utgöra huvuddelen av flygarna och flygspanarna. Bland den sålunda till tjänstgöring vid flygvapnet för närvarande beordrade personalen inginge även reservofficerare. I mån av förefintliga vakanser hade Kungl. Maj:t genom skilda beslut föreskrivit, att lön enligt stat till sagda reservofficerare under den tid, de tjänstgjorde vid flygvapnet, skulle utgå från arméns res-

pektive marinens avlöningsanslag. I ett fall hade emellertid Kungl. Maj:t föreskrivit, att bland annat lön skulle gäldas av flygvapnets övningsanslag. Då genomförandet av 1925 års försvarsbeslut komme att medföra minskning av antalet officersbeställningar vid armén och marinen, torde förefintliga vakanser komma att försvinna. På grund härav syntes löner icke kunna komma att disponeras för de reservofficerare, som, allidenstund de vore avsedda att framdeles överföras till flygvapnets stat, borde intill tidpunkten härför vara kommenderade till tjänstgöring vid flygvapnet. Att för ändamålet disponera medel från flygövningsanslaget skulle medföra en beskäring av detta för övningarnas rationella bedrivande hårt anlitade anslag, som för övrigt icke beräknats med hänsyn till kostnader av denna art.

I syfte att kunna bereda möjlighet för reservofficerares från armén och marinen tjänstgöring vid flygvapnet i erforderlig omfattning funne sig flygstyrelsen böra föreslå, att särskilda medel för ändamålet uppfördes under flygvapnets avlöningsanslag. För budgetåret 1928—1929 borde härför avses lön till två löjtnanter i reserven med ett belopp av 7,104 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Till tjänstgöring vid flygvapnet kommenderad personal å aktiv stat vid armén och marinen uppbär under kommenderingstiden lön från lantförsvarets respektive sjöförsvarets avlöningsanslag. Dessa anslag hava även jämlikt särskilda medgivanden av Kungl. Maj:t disponerats för avlöning av reservofficerare från armén eller marinen, vilka i stället för aktiv personal beordrats till sådan tjänstgöring, dock endast under förutsättning att vakanser förefunnits å den aktiva staten. Då man emellertid icke kan räkna med att dylika vakanser alltid komma att finnas, synas medel böra, på sätt av flygstyrelsen föreslagits, beräknas under nu förevarande anslag för bestridande av kostnader för avlöning åt reservofficerare från armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet. I enlighet med flygstyrelsens hemställan torde för ändamålet böra upptagas en anslagspost å 7,104 kronor.»

Övriga poster. Någon förändring i fråga om övriga i anslaget ingående poster har ej ifrågasatts.

Departementschefen har låtit uppgöra omstående beräkning av utgifterna under anslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. för budgetåret 1928—1929.

	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:		
Officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet . . .	640 108	
1. flygkåren	28 176	
2. "	36 432	
3. "	42 936	
4. "	18 480	
Flygskolan	28 056	794 188
B. Arvoden för upprätthållande av läkarvården vid vissa truppförband	—	15 820
C. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården	—	325
D. Felräkningspenningar, förslagsvis	—	1 000
E. Hyresbidrag åt visst underbefäl, förslagsvis	—	1 400
F. Anställningspenningar å 50 kronor åt förslagsvis 20 volontärer	—	1 000
G. Gottgörelse för tjänstehäst	—	250
H. Ekiperingshjälp, förslagsvis	—	1 800
I. Vissa arvoden m. m., förslagsvis	—	9 830
J. Rekryteringskostnader, förslagsvis	—	3 500
K. Flygvapnets reservpersonal, förslagsvis	—	33 600
L. Avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet, förslagsvis	—	7 104
M. Rese- och traktamentspenningar, förslagsvis	—	21 000
N. Flyttningersättning, förslagsvis	—	14 000
O. Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare, förslagsvis	—	4 200
Summa kronor	—	909 017

Med hänsyn till uppkommande vakanser har anslagssumman 909,017 kronor ansetts kunna minskas med 2 % till 890,837 kronor. Härifrån borde ytterligare dragas ett belopp av 18,700 kronor, motsvarande beräknad ersättning för tjänstebostäder.

Anslaget har följaktligen av departementschefen för budgetåret 1928—1929 ansetts bära upptagas till 872,137 kronor eller i avrundat tal 872,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot beräkningen av förevarande anslag eller mot vad av departementschefen i avseende å detsamma föreslagits, får hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet samt för flygkåren och flygskolan att gälla under budgetåret 1928—1929,

b) öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., nu 658,000 kronor, med 214,000 kronor till 872,000 kronor.

Stockholm den 8 maj 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, J. L. Widell, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. G. Walles, C. A. Carlsson* i Gävle, *E. A. Hallin, C. I. Asplund, C. Johansson* i Hälsingborg, *C. G. W. Hammarskjöld* och *I. Hj. E. Pauli*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, A. Wiklund, P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Åson Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *B. F:son Holmgren* och *K. S. V. Ward*.

Reservationer:

vid *avd. C, punkt 3* (avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.)

1) av herrar *Widell, Bergqvist Nilsson* i Gränebo, *Hallin, Hammarskjöld, Wiklund, Nilsson* i Bonarp och *Olsson* i Blädinge, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Innan utskottet — — — vissa regementen m. m.

På de i motionen anförda skälen har utskottet velat förorda, att följande regementen med begränsad organisation förändras till normalregementen, nämligen:

Jämtlands fältjägerregemente,
Södra skånska infanteriregementet,
Dalregementet,
Hälsinge regemente,
Hallands regemente,
Västerbottens regemente,
Västernorrlands regemente,
Värmlands regemente och
Kronobergs regemente (utom detachementet i Karlskrona).

I staterna för ovan nämnda regementen bör för budgetåret 1928—1929 upptagas, utöver av Kungl. Maj:t föreslagna beställningar, ytterligare en fänriksbeställning. Kostnadsökningen härigenom utgör i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ungefär 27,000 kronor. Vad beträffar det väckta förslaget om förändrad organisation av infanteristyrkan å Gotland, anser utskottet, att denna fråga bör upptagas till omprövning först sedan någon erfarenhet vunnits rörande verkningarna av Kungl. Maj:ts numera av riksdagen godkända förslag om upprättande av reservstat för furirer vid Gotlands trupper.

Med hänsyn till det enligt utskottets mening oavvisliga kravet på ökning av förvaltningspersonalen vid östra brigaden böra arvoden upptagas för en pensionerad officer, avsedd såsom biträde åt stabsintendenten, en läkare, beordrad ur truppförband, ävensom en veterinär, likaledes beordrad ur truppförband. Samtliga ifrågavarande arvoden böra i enlighet med arméfördelningsningens förslag upptagas med tillhoppa 6,110 kronor å arméfördelningsstabernas stat.

Utskottet har ansett lämpligt, att Kungl. Maj:t bemyndigas att vidtaga de jämkningar uti ifrågakvarande stater, som påkallas av vad utskottet ovan föreslagit.

Vad slutligen beträffar motionärernas begäran om utredning i fråga om åtgärder till höjande av försvarsberedskapen, vill utskottet erinra om att utredning redan blivit av Kungl. Maj:t igångsatt rörande ordnandet av det fasta luftförsvaret. Beträffande övriga av motionärerna angivna åtgärder till försvarsberedskapens höjande synes det utskottet nödvändigt, att utredning snarast verkställas, och vill utskottet förorda, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t gör framställning härom.

Utskottet övergår härefter — — — Kungl. Maj:t åskade beloppet.

Utskottet hemställer,

I) att riksdagen må

a) i anledning av herrar Tryggers m. fl. och Lindmans m. fl. motioner I: 151 och II: 224, i vad de avse vissa infanteriregementens organiserande såsom normalregementen samt ökning av förvaltningspersonalen vid östra brigaden, herr C. G. Hammarskjölds motion I: 306, i vad den avser viss maskinist- och eldarepersonal, herr Anderssons i Igelboda motion II: 515 samt fröken Wellins motion II: 473 ävensom med avslag å herrar N. A. Nilssons m. fl. motion I: 123, Fjellmans och Jönssons i Revinge motion II: 97, C. Johanssons motion I: 7, K. Bergströms motion II: 14, Forssells motion II: 255 samt herr C. G. Hammarskjölds motion I: 306, den sistnämnda, i vad den avser vissa arvoden å generalstabens stat, godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 9 mars 1928 fogade förslag till stater för generalitetet, arméfördelningsstaberna, militärbefäl och inspektioner, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapet i Boden, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, krigsskolan, krigshögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen, ingenjörkåren och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen, trängkåren, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg, att gälla under budgetåret 1928—1929, dock med iakttagande av de jämkningar utskottet här ovan föreslagit;

b) — — — — —

c) — — — — —

d) — — — — —

e) — — — — —

f) — — — — —

II) — — — — —

III) att riksdagen må i anledning av sistnämnda motioner, i vad desamma avse åtgärder för höjande av försvarsberedskapen, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag i sådant hänseende.»

2) av herr *Holmgren*, vilken anslutit sig till den av herr *Widell* m. fl. avgivna reservationen, med undantag därav, att han ansett utskottets uttalande angående herr *N. A. Nilssons* m. fl. samt *Fjellmans* och *Jönssons* i *Revinge* motioner om arvode till en föredragande av remonteringsärenden bort hava följande lydelse:

»I de av herr *N. A. Nilsson* m. fl. — — — särskilda beslut av Kungl. Maj:t, har ansett sig böra på det sätt tillstyrka motionerna, att ett arvode för ändamålet uppföres å nämnda stat. Arvodet torde, i anslutning till vad som fastställts genom av Kungl. Maj:t härutinnan senast fattat beslut, böra bestämmas till 9,300 kronor. Detta belopp läser dock ej komma att i verkligheten utgå, då arvodesbefattningen i fråga torde komma att uppehållas av beställningshavare å övergångsstat eller pensionerad beställningshavare. I förra fallet kommer arvodet i sin helhet att besparas och i senare fallet att, liksom för närvarande sker, i avsevärd grad reduceras.»

3) Beträffande frågan om ökning av *musikpersonalen vid Skånska kavalleriregementet*: av herrar *Kvarnzelius*, *Johansson* i *Hälsingborg* och *Pauli*, vilka ansett, att utskottets yttrande i denna del bort hava följande lydelse:

»På de i herrar *C. Johanssons* och *K. Bergströms* motioner (I: 7 och II: 14) anförda skälen har utskottet ansett sig böra föreslå, att musikpersonalen vid *Skånska kavalleriregementet* ökas från ett antal av 8 till 12 och fördelas på samma sätt, som ägt rum i fråga om övriga truppförband med musikåreer om 12 man.»

4) Beträffande frågan om *avlöningen för vissa elever vid krigsskolan* av herrar *Kvarnzelius*, *Nilsson* i *Malmö*, *Carlsson* i *Gävle*, *Asplund*, *Johansson* i *Hälsingborg*, *Pauli*, *Rydén*, *Bengtsson* i *Norup* och *Ward*, vilka, i anslutning till vad departementschefen i saken uttalat, yrkat, att ur motiveringen borde utgå stycket:

»Vidkommande förslaget — — — — uttalat.»

5) av herr *Olsson* i *Kullenbergstorp*.